

KURJER LITIEWSKI

W WILNIE Sobota dnia 16 Grudnia. V. S. ROKU 1806

S PETERSBURG VS. d. 7 grudnia. Dystryngwuiący się Krimskiego pólku muszkietyerów Półkownik Oldekop został Fligel Adjutantem JJ. Mei. Półkownik Awdulin umieszczony w Mingrejskim pólku muszkietyerów. Półkownik Kasagowski w Friedrichshamskim garnizonowym. Maior Jwanow w Targanocogsm garnizonowym. Omskiego garnizonu Maior Hakebut uwalnia się od 30 letniej służby z mundurem, rangą Podpółkownika, i pensją półowy gaży, iakoż Tomskiego garnizonu Maior Czerniszew, który w nadgodę 40 letniej służby otrzymał pensją gaży całej. Dla ran odniesionych uwolnieni od służby Kapitan Tirkow, stabs Kapitan Starow z rangą wyższą, mundurem, i pensją całej gaży. Miasta Czeliabińska kupiec i Giełdy Achmatow został konsyliarzem handlowym. W Kaukazkim sądzie głównym kryminalnym i cywilnym został prezydentem stanu konsyliarz Pastuchowski. Biskup Czernihowski i Nieżyński Michał został Arcy Biskupem.

Na morzu Bałtyckim panujące burze, znaczną szkodę sprawiły w żeglujących okrętach. D. 22 listopada Szwedzki Amalia idący do S. Petersburga z towarem zastanowił się przed Cronstadem czekając pomyślnego wiatru; d. 26 bystro płynące lody zrywają go z kotwicy, tak że wpadł na fregatę dla straży postawioną, przy której zatrzymał się wprawdzie, lecz w nocy zaraz krą uniesiony na morze, niewiadomo gdzie się obrócił; lud ratowany na fregatę. Tegoż d. lod zapędził na brzeg Jzorski inny statek Szwedzki śledziami ładowny, które z ludźmi na ląd wyniesiono. Pod wieś Palengien blisko Lipawy burza do brzegu zagnała okręt ludzi, masztów, żagłów pozbawiony, piekłą ładowny, która inż była zupełnie zgnita i do użytku nie zdalna ponieważ statek napełniała woda. Pod Gazau siadł na piasku statek Szwedzki drzewem i tarciami ładowny, płynący z Abo do Coppenhagi; 5 ludzi na nim będących ratowano; ładunek staraia się na brzeg wyprowadzić.

Podobnym sposobem o 10 wiorst od Lipawy siadł na piasku inny okręt Szwedzki, który zapalił się przypadkowo. Dwóch ludzi z niego ratował wieśniak Dornes Indych, życie własne narażając na oczwiste niebezpieczeństwo; obydwa zdawali się nieżywi; lecz po kilka godzinney pracy otrzeźwieni donieśli, że okręt ich szedł z Wisby do Memla mając ludzi 8; z których 4 po zapaleniu się statku dymem uduszeni zapewne zgorzeli, z zaś uchwyciwszy się złamanego masztu, długo miotani nawalnością utoneli; iakoż wkrótce ich ciała na brzeg zostały wyrzucone. Angielski okręt Suplej siadł także na piasku pod Arensburg, z którego ludzi i wielką część ładunku na brzeg wyprowadzono. Pod wyspę Cerelsk nawalność zagnała okręt nieznaiony bez żadnego człowieka, pszenicą ładowny; także pod wyspę Karalsk drugi, o którego imieniu i ładunku żadney wiadomości niema.

Także pod Rigą blisko wsi Kowi został na brzeg wyrzucony statek tarciami ładowny, na którym żadnego człowieka nie było; żadnych nie znaleziono papierów, tak że dotąd niewiadomo, czyi był, zkad płynął, i dokąd. Naostatek niedaleko Wiborga przy wiosce Pentelei osiadł na piaskach okręt od ludzi opuszczony; z całego ładunku nie zostało na nim prócz kilku beczek śledzi, i kilku stołów marmurowych.

Minister sprawiedliwości X. Łopuchin donosi, że wszystkie prozby do niego przysłane, przeciw ukazowi d. 30 Marca r. 1806 pisane na papierze nie steplowanym, żadney uwagi nie zyskaią.

Z Ekaterinosławia jest wiadomość, iż roboty zaczęte dla ułatwienia żeglugi na rzece Dnieprze, idą z pośpiechem i pożądanym skutkiem; mury słuzowego Nienasiteckie, o kanału z kamienia grauitowego inż są dokończone.

Z Orenburga wiadomość przysła, że rządca Buchary Mir Chaidar Han zbroyną ręką podbił sobie Chiwę, co się stało sposobem następującym. Rządca Buchary do wojennego Ministra Chiwińskiego Jnaka Jltazara miał niechęć, przeto że wiezione przez Chiwę kapitały obciążał cłem wielkiem, nadto z woli tegoż Ministra był zabrany karawan Bucharski. Co większa, Jnak nie uznając dawney władzy Bucharskiej nad Chiwińcami sam siebie ogłosił równym w dostojenstwie Hanowi, i opanował iedną z twierdz Bucharskich. I an w miesiącu lipcu roku terazn. wysłał do Chiwy 18 t. zbroynego ludu, którzy nad rzeką Amudara spotkali byli przez naczelnika Chiwińskiego, który miał 8 t. i sam pierwszy uderzył na nieprzyjaciela. Początkowe spotkanie stało się z klęską Bucharców; lecz w drugim zniszczone było zupełnie woysko Chiwińskie, sam nawet Jltazar chcąc ratować się czółnem utonął na wspomnianey rzece. Chiwa zatem została podległą Buchary, na dostojność Jnaka wyniesiony ieden z obywatelów Chiwińskich Murag Bek do Hana dawno przywiązany; urzędy niższe w całym kraju otrzymali ludzie dojrancy wierności; duchownych nawet miejsce zastąpili rodowicy Bucharcowie.

PARYZ d. 23 listopada. Minister morski Decrés do rządzących portami Francuzkiemi przesłał zalecenie, ażeby zatrzymane w nich na początku wojny terazniejszey okręta Pruskie, bez żadney różnicy i przewłóki przedawać kazali, iak prawną zdobycz; liczba tych statków nie jest wiadoma; dość znaczna być musi, ponieważ Prussacy strzegąc się Anglików, u nas szukali schronienia; towary dawno są sprzedane, same okręta nie wielki zysk obiecują.

Senatorowie Canclaux i Lamartilliere przywozują do skutku rozkaz Napoleona, względem uzbroienia i ćwiczenia gwardyi narodowej w zachodnich departamentach nad brzegami Oceanu; nie tylko zaś czytamy gotowość do odparcia nieprzyjaciół, gdyby w tej stronie lądować mieli, aleteż Senator G. Rampon

z departamentach północnych uzbroił lud iemu powierzony ku obronie zprzymierzeńców narodu naszego. zawsze albowiem przekonani jesteśmy, że skoro uciążliwą burzę zwyczajną w jesieni, Angielskie floty lądować zechcą u Batawów. Dla tej przyczyny podobno Ludwik Buonaparte opuściwszy armię północną w Cyrkule Westfalskim, powrócił do Hagi, i zatrudnia się teraz wynalazieniem środków skutecznych dla ubezpieczenia krain od napaści.

H A G A d. 1. Listopada. Wczora Ludwik Buonaparte powrócił do naszej stolicy z obozów Niemieckich; oświadczył iemu wyraźnie Napoleon, iż jest konieczna potrzeba, ażeby sam obecny był w krainie, i zatrudniał się obroną orego. Główną kwaterę zostawił w Munster; komendę najwyższą Marszałkowi Mortier, który rezerwę czyli ósmy korpus armii wielkiej przyłączył do północnej, zastępować mając Westfalią, Lannower, Hamburg, Lubeck, i bliższe miasta.

Chociaż pora roku jest burzliwa, nieprzyjacielskie jednak eskadry nie są w portach nieczynne. Przed kilko dni jedna z nich, zapewne z Yarmouth wysłana, pokazała się blisko brzegów naszych. Żeglarze którzy ją widzieli z bliska, zgodnie świadczą, iż okręta wojenne i przewozowe są napełnione żołnierzem lądowym. Ta okoliczność znać daje, iż Anglicy albo wyprawę przedsięwzięli do zamorskich osad, albowiem brzegi Batawskie naiechać zamysłają, korzystając z dzisiejszej chwili, gdy kraj ten z żołnierzem jest prawie ogólczony. Rząd nasz nie pokazuje żadnej trwogi. zapewne ażeby nie rzucił postrachu na obywateli, którzy ubezpieczeństwo dobrze widzą. Żadnej gotowości nie czynimy wewnątrz krainy ku obronie, brzegi słabo strzeżone, w batteriach nadmorskich służą maytkowie; okręta wojenne w portach rozbrojone stoją.

Co większa, regiment pieszy w Hollandyi północnej rozłożony ruszono z miejsca, i do Wesel przeprowadzić kazano. O uzbrojeniu i ćwiczeniu gwardyi narodowych dotąd nie słyhać, chociaż dawno o tém ustawę napisano. Gdy Ludwik Buonaparte z armią Batawsko Francuzką wyciągał do Niemiec, na radę nadzwyczajną zwołane Stany Wyższe zbierać musiały znaczną sumę dla opatrzenia żołdem tego ludu: kassa tym sposobem napełniona w krótkim czasie, już by a w granicach Westfalii; dziś po zmianie okoliczności odesłana jest Batawom, iako już mniej potrzebna, ponieważ wojsko utrzymywać się zaczęło z kontrybucyi wybranych w prowincjach Pruskich. Ta okoliczność wielkie wrażenie na umysłach sprawiła; zaczęli mieć nadzieję obywatele, iż kiedykolwiek rząd przestanie ich obarczać podatkami coraz nowemi, zaciągając nowe długi, ponieważ dawne daniny nie dostarczały potrzebie publicznej. Papiery nawet krajowe od czasu dawnego upadające, teraz w górę poszły.

Powiedzieliśmy, że rząd nasz zdaie się nie czynić żadnej gotowości przeciwko spodziewanemu lądowaniu; sam tylko Amsterdam zwrócił na siebie oko departamentu wojennego: załogę tego miasta pomnożono regularnym żołnierzem, iaki znaleźć się mogli jeszcze w okolicach. Kassa wojskowa z Niemiec odesłana póydzie na opłacenie procentu zaległego wierzycielom skarbowym którzy już nadzieję tracili odebrania należności swojej.

O czynnościach armii Batawsko Francuzkiej, dopóki była pod komendą Ludwika Buonaparte, ogło-

szono wiadomość następującą. Straż iey przednia z Warburg i Paderborn udała się ku twierdzy Hameln, gdzie położenie miejsca, fortyfikacye dawne nowemi powiększone, łatwe zalanie okolic za pomocą rzeki Weser, mocna załoga, oboz oszańcowany pod murami, spodziewać się kazaly odpór długiego. Wodzowie zprzymierzeni opasać i zamknąć tymczasem wszystko postanowili, odczołować mając obciążenie do chwili pogodniejszej. Dywizya G. Michaud brzegiem rzeki Weser ciągnąca, ledwie d. 8 listopada przybyć miała na wyznaczone stanowisko; uprzedziła ją dywizya G. Golbert, przy której znajdował się Ludwik Buonaparte i wyrzła Hameln d. 7, inne dywizye następowały z daleka.

Zprzymierzeniec usiłowali najbardziej niebezpiecznym Rintel, ażeby snadź Prussacy nie zepsuli mostów, nie zagwoździli armat w tém miejscu, z którego niedawno ustąpiła załoga wojsk Hesse Casselskich. G. Dubroc straż przednią prowadząc pod Grosbarkel spotkał Prussaków. Batawska jazda wnet uderzyła na nieprzyjacielską lecz ta pierwszy atak wytrzymawszy mężnie, odpiera naszych, ci odbierają wkrótce posiłek; Prussacy ustępując przewyższającej liczbie, odeszli do obozu pod Hameln oszańcowanego. Jazda nasza uganiając nieprzyjaciół, zapędziła się pod batterye miejskie, i klęskę poniosła; stała jednak w szyku wytrzymując ogień, dopóki nie odebrała rozkazu, ażeby się nie oddaliła.

Nastąpiły jeszcze inne gowitwy pod murami których ten był skutek iż nieprzyjaciół utraciłszy do 100 ludzi zabitych, tyleż poymanych, zamknął się w obozie i mieście. Z naszej strony poległ Półkownik Loyer z wielo innymi, najbardziej od korpusu hużarów. W kilka dni później G. komenderujący w Hameln do poddania się wezwany, otworzył bramy; warunki kapitulacyi, liczba Prussaków na załodze będących dział, i amunicyi znalezionych w twierdzy nie wiadome; zprzymierzeniec zwrócili się do opasania Nienburga, iedynej twierdzy która w tych stronach zostaje w ręku nieprzyjaciół. Wkrótce po tém zdarzeniu Mortier przyiósł najwyższą komendę armii północnej. Ludwik Buonaparte oddalił się do Hagi.

L O N D Y N d. 16 listopada. Admirał Hood ciężko raniony gdy zabierał 4 fregaty Francuzkie, przybył do stolicy naszej; zdrowie słabe nie dozwoli podobno temu rycerzowi powrócić rychło na morze, iak pragnął, i należeć do iednej z dalekich wypraw, do których śpieszne przygotowania w portach i na lądzie czynimy. Powszechne jest rozumienie, iż Lord Moira stanowiący na czele wojska licznego przedsięwzięcie dzieło ważne, którego pomysły skutek zadacios nieprzyjacielowi.

Wszystkie miasta i Hrabstwa Angielskie, Szkockie Irlandzkie, zatrudniają się teraz wybieraniem Reprezentantów nowych do izby niższej. Parowie Szkoccy, którzy z grona swojego wyznaczyć powinni 16 osob zasiadać mających w izbie wyższej, zgromadzą się do sanku Holyrood w Edimburgu. Zgadnąć łatwo, że w następującem zgromadzeniu Ministrowie dzisiejsi mieć będą więcej przyjaciół, niż mieli w rozwiązanym Parlamencie: zwłaszcza że z rozmaitych partyi naród dwojących do steru wezwani, Oppozycją zgasili prawie.

Na wiadomościach zagranicznych dziś nam zbywa, częścią dla burzliwej pory, częścią dla trudnej komunikacyi, po wtarceniu Francuzów do Niemiec północnych. Kupcy nasi troskliwie czekają doniesień

nia o skutkach zbliżenia się wojsk nieprzyjacielskich do Lubeck i Hamburga, gdzie mają wiele towarów, kapitałów, i różnej własności.

Admiralicja wielką odmianę uczyniła w półkach morskich; wszystkim Oficerom zestarzałym w służbie podziękowano, miejsce ich zastępują młodzi. Do dywizji zaś dawniejszych pięć przydano, która w porcie Irlandzkim Cork ma być formowana iak narychley. 2 fregaty nasze przy brzegu Francuzkim krążące, spotkawszy statków 60 winem i wódką ładownych, które z Berdeaux płynęły do Brestu, 7 zabranych z tej liczby do Plymouth zaprowadził. O Admirale Strachan dotąd żadnej wiadomości ni ma; okręt i go Cesar był postrzeżony blisko wysp Azores w złym stanie, zdało się że bieg zwracał ku brzegom oyczystym.

Wyspy nasze Antylskie przez nawalność w tych stronach zwyczajną wiele utraciły; niektóre plantacye są zniszczone, wiele statków w portach utoneło, lub na brzegu łoży skruszonych. Podobney klęski doznały Francuzkie osady Martinica i Guadalupe. Stolicę wyspy Barbados podpalić usiłowali Indzie złośliwi; rzecz przed wykonaniem odkryta; jest domysł że Murzyni bunt podnieść chcieli; Gubernator przyrzekł znaczną tym nadgodę, którzyby sprawców obławili. Na teyże wyspie mówiono, że G. Miranda oddaliwszy się od brzegu prowincyi Caracas na morze, przez okręta Hiszpańskie w porcie Laguna uzbrowione poymany został.

W składzie Admiralicji naszej po śmierci Foxa odmiany zaszły, składa się teraz z Prezydenta Grenville Admirala Markham, Neale Russel, Kensington, Freemantle, Franckland. Wczora kupcom tu tejszym rząd doniósł że z portów Francuzkich Dunkerque, Calais Boulogne, Dieppe, Fecamp, S. Malo wychodzi na morze więcej 50 korsarzów, którzy korzystając z dłu ich nocy, i burzliwego czasu, chcą krążyć blisko brzegów naszych i zabierać bezbronne statki, które teraz pozbawione częstokroć bywają straży wojennych okrętów. Do Portsmouth wczora zawinęły 2 liniowe od eskadry Lorda Collingwood które z nim nieprześcannie były od czasu wygranej bitwy w Trafalgar; ten Admirał stoi pod Cadix z 9 statkami liniowemi, 3 fregatami, 1 korpwetą; nieprzyjacielskie eskadry ztąd i Carthageny ruszyć na morze nie śmiają.

Listy z Bostonu odebrane znać dają, że gdy nieprzyjazne kroki zaczęły się między Hiszpanią i Amerykanami, pierwsze spotkanie dla Republikantów nie było pomyślne; wielu żołnierzy z 2 regimentu ziemnoczonych Stanów dostało się w niewolę.

WIEDEN d. 10 grudnia. W mieście Pesth zaczęły się obrządkiem uroczystym sądy najwyższe Królestwa Węgierskiego pod prezydencją Grafia Urmeny. W mieście Croacyi Segna Biskup Jesich otworzył Seminarium nowo ufundowane szczodrobliwością Cesarza; przytomni byli obywatele całej prowincyi.

Wyszło nakoniec ostatnie urządzenie względem przymuszonej pożyczki 75 millionów złotych ryńskich skarbowi potrzebnych na zmniejszenie papierów cyrkulujących w kraju. Każdego obywatela majątek ma być oszacowany według terażniejszej ceny, nic zgoła nie wyłączając; kto nie ma ruchomej lub nieruchomej własności 10 t. złotych ryńskich nie da; od 10 t. zapłacić trzeba do skarbu 100 złotych, i tak daley w górę postępując; same tylko fundusze szpitalne i szkolne od opłaty są wyłączone, która w 2 terminach na-

stąpi. r. 1807, i 1808 w listopadzie wnosząc przez półowę przypadające summy. Oszacowanie majątku własnego do samych obywateli należy, byleby wykonali wszyscy przysięgę, iedni iako nie mają nad 10 t. drudzy, iako nie mają nic nad summę oswiadczoną.

Powiadano że w bitwie pod Auerstaedt znajdowało się z obu stron ludu zbroynego po 150 t. Mogło być tyle Francuzów, lecz Pruskie i Saskie wojsko składało się z dywizji następujących: G. L. Ruchel Westfalski zwaney, która liczyła 3 bataliony ciężkiej piechoty 4 strzeleckich, 56 szwadronów jazdy, batalion artylleryi 7 bateryi. X. Hohenlohe prowadził 2 Pruskie 5 Saskie bataliony, 45 Pruskie, 56 Saskie szwadronów, 2 bataliony artylleryi, 8 Pruskie, tyleż Saskie bateryi. Te 2 dywizye stały na skrzydłach. Srodek pod najwyższym hetmanstwem Fryderyka 3 miał dywizyą X. Orange złożoną z 11 batalionów, 15 szwadronów, G. Wartensleben z 11 batalionów, 15 szwadronów, G. Schmettau z 10 batalionów 15 szwadronów. Rezerwa pod komendą G. Kalckreuth liczyła 20 batalionów piechoty wybranej, 10 szwadronów.

Nadto ieszcze X. Saxe Weimar miał 10 batalionów, 15 szwadronów. X. Eugeniusz Wartenbergski pod Halle 18 batalionów, 20 szwadronów. Tak więc cała armia Pruska miała batalionów piechoty ogółem Pruskie i Saskie 166 szwadronów 217, co wszystko w komplecie wynosić miało 125 t. piechoty, 50 t. jazdy, prócz artylleryi ciężkiej i połowej; lecz gdy jest wiadomo że X. Saxe Weimar z dywizyą swoją w czasie bitwy stał pod Eisenach, i do niej nie wchodził a X. Eugeniusz był na odwodzie w tyle armii, przeto Fryderyk nie mógł stawić do boju nad 126 t. Prusaków i Sassów.

Gazeta dworska o stanowiskach armii Francuzkiej przed koncem listopada donosi iak następuje. Davoust z Poznania idzie w głąb Pruss południowych, za nim ciągną dywizye jazdy Murata pod sprawą Generalów Klem, Beaumont, Becker, Milhaud, Nansouty; inne teyze jazdy dywizye pod Generalami Hautpoult, Grouchy, Sahuc, Lassalle, dopiero idą od Lubeck do Berlina. Jarmes znajduje się w Toruniu. Augereau w Bromberg naprzeciw twierdzy Grudziadza, Ney z Magdeburga przyszedł do Berlina Bernadotte i Soult od brzegów Bałtyckiego morza które zwiedzili; pośpieszają do teyże stolicy. Mówić nie trzeba, iak opieszale i trudno jest ciągnięcie w porze terażniejszej. Hieronim Buonaparte na czele wojsk Niemieckich wtargnął do Szląska, i twierdzę Głogow obległ której komendant pamiętając na honor i powinność, gdy rychło poddać się nie chciał, musieli nieprzyjaciele działa ciężkie sprowadzać z Custrinu; ażebym obłężenie porządne zacząć mogli. Mortier nakoniec został w Hannoverze, zastępując miejsce Ludwika Buonaparte.

Ciało poległego X. Ludwika dotąd złożone iest w kościele miasta Saalfeld. Xiężna Saxe Weimar trumnę laurem przepasała. Włosów zostało nie wiele, gdyż Marszałkowie Francuzcy, wielu Generalów i Oficerów, rozebrali one ku wiecznej pamiętce ryce-rza, którego waleczności Prussacy i nieprzyjaciele zgodne dają świadectwo, chociaż utrzymują ostatni, że ten pan przyczynił się do zaczęcia wojny terażniejszej.

BERLIN d. 21 Listopada. Jest u nas pogłoska, że Marszałek Duroc z pełnomocnikami od Króla Pruskiego wyznaczonemi w tych d. podpisał zawieszenie broni, które ma być oswiadczone, gdy dzieło

z obu stron potwierdzone zostanie; lecz tego spodziewać się trudno, zwłaszcza widząc, jakim sposobem nieprzyjaciele coraz głębiej do państw naszych wkraczają.

Napoleon rozkazał, ażeby wszystkie dywizye wojsk Bawarskich i Wurtembergskich zciągały niemiecką do Frankfortu nad Odrę; korpus przysłany od Prymasa powinien zająć miasto Erfurt, żołnierz Badeński twierdzę Stettin, Berg i Clivii Magdeburg, Hesse Darmstadtzki i Nassau Usingen Spandau, Hohenzollern i Yssenburg miasto Halberstadt; tym sposobem część znaczna wojsk federacyi Reńskiej, do żadnych wypraw nienależąc, zostanie dla straży podbitego kraju.

Małżonka Napoleona tu jest wkrótce spodziewana z Moguncyi. Komendant stolicy naszej G. Hulin uwiadomiony, że Officyerowie i żołnierze Francuzcy załogą postawieni, od gospodarzów swoich wyciągają nierównie więcej, niż podobno jest dostarczyć, wydał zalecenie, w którym powiada, iż gdy taki postępek sprawić mocen jest nienkontentowanie ludu powszechnie; i niedostatek żywności, przez co traciliby najbardziej żołnierze spokojni i zachowujący się w granicach mierności przyzwoitej; przeto nikt odtąd nad przepis ogólny i możność nic wyciągać nie może ani używać gwałtów i pogrozek, iak dotąd nieraz bywało, lecz każdy przestać powinien na stole gospodarskim; w przeciwnym zdarzeniu kara nastąpi surowa. Była jeszcze inna nieprzyzwoitość w Berlinie. Żołnierz w koszarach postawiony chociaż miał żywność i wszelkie potrzeby obficie dostarczane z magazynów koronnych, iednak rzeczy ztąd wzięte sprzedając, przykrzył się częstokroć mieszkańcom, przez stanowiska dość już uciśnionym. Takowej przedaży surowie zakazał G. Hulin.

Zamek mały Plassenburg niedaleko Culmbach miasta leżący, poddał się nakoniec wojsku Bawarskiemu. Odpor dawał waleczny komendant, dopóki mógł; i pozwalały magazyny załogę utrzymywać; otworzył bramy, gdy te zostały wypróznione. Kilko dniami przed kapitulacją uwiadomiony, że komendant nieprzyjacielski w obozie nie ma żywności, przysłał onemu cokolwiek chleba, znać niby dając, że w twierdzy na potrzebach nie zbywało. Ofiarę grzecznie przyjęto, i wzajemną uczyniono z rzeczy potrzebnych ku wygodzie; oblężenie iednak nie ustawało; i skonczyło się na chwalebnej kapitulacji dla komendanta Pruskiego.

HAMBURG d. 25 listopada. Mortier d. 20 tu przybył z dywizją wojsk Francuzkich i miasto zajął w imieniu Napoleona. Senat o tém uwiadomiony wcześniej, doniósł o wiszącej klęsce obywatelom, zalecił uległość i pokoy, nakoniec zapewnił, że czynić będzie staranie, ażeby najmniej cierpieli. Wkrótce potem Francuzi straże obieli bez odpornego. Wiadomo iakie oświadczenie podał Senatowi poseł Bourienne; z ustawą Napoleona. Mortier powiedziawszy, że Francya przymuszoną została użyć wetowego prawa przeciw Anglikom, rozkazał natychmiast położyć pieczęć na wszelkie towary i własność obywatelów tego narodu, iaka znajdować się może w mieście naszym i okolicach; naostatek przydał zalecenie osnowy następującej.

Jak tylko ten rozkaz ogłoszony będzie, wszyscy bankierowie, kupcy, agenci handlowi bez wyłączenia, do urzędu w którym zasiada komendant Francuzki; w 24 godzinach wiernie podadzą bez utajenia żadnego, pieniądze, towary, sprzęty, iakąkolwiek własność Angielską, chociażby teraz nie do Anglików

te rzeczy należały, lecz tylko pochodzą z produktów; manufaktur kraju lub osad tego narodu. Rząd Francuzki chcąc być przekonany o rzetelności takowych zapisów, rozkaże przejrzeć ściśle nietylko domy osob podających, ale nawet wszystkie inne, jeżeli snadz czego nie zataiono; a gdyby się znalazło, przestępca sądem wojskowym ukarany zostanie. To proste opisanie zaszłych odmian najlepiej wyobrazą każdemu stan oplakany miasta naszego.

LUBECK d. 20 listopada. Żołnierz Francuzki z miasta naszego i okolic śpieszuie wyciąga do wschodnich prowincyi Pruskich, zostawiając tu iednak załogę; tej część w liczbie 200 ludu wbiegła bez odporu do Rostock, narzuciła uciążliwe kontrybucye, i 19 okrętów rozmaitych w porcie zatrzymała. Podobnym sposobem nieprzyjacieli w portach Pomeranii zabrał statków 40, których ma użyć, ięśliby kiedy pomyslił o zdobyciu Rugen i Stralsundu; do czego podziśdzień żadney gotowości nie czynił, gdy przeciwnym sposobem Szwedzi spokojnie czekają przypadków.

BAREUTH d. 26 listopada. Wodzowie Francuzcy gdziekolwiek z Prussakami kapitulacją pisali, zawsze kładli ten warunek, ażeby Officyerowie i żołnierze służący w armiach Fryderyka 3, urodzeni w krajach Bareuth i Culmbach, bezpiecznie powracać mogli w oyczyste progi, i żyć spokojnie, żołd zwyczajny odbierając z dochodu tychże prowincyi. Tak mianowicie uczynił Marszałek Ney w Magdeburgu, gdzie załogą stały między innemi regimenta Zweyfel i Tauenzien, po większy części złożone z rodaków naszych. Dziś są w domach wszyscy, i żołd odbierają. U nas chociaż orły Pruskie dawno są zdjęte, żadney odmiany dotąd nie widzimy; urzędnicy dawne pełniąc obowiązki, tytułów jeszcze dawnych używać nie przestali.

Następca Badeńskiego tronu w nadgrode waleczności okazanej w bitwie pod Auerstaedt, od dziada swojego rangę otrzymał Generała infanteryi. Kraj Bareuth i Culmbach musi zapłacić 2 mill. 500 t. fr. na dopełnienie 150 millionów narzuconych w ogólności prowincyom Pruskim, co wszystko złożyć trzeba koniecznie przed d. 1 grudnia. Chcąc zebrać sumę tak znaczną, rząd podwoił niektóre podatki, inne potroił, inne sześćkroć są większe od dawnych. Podobnym sposobem od kraju Gotha i Altenburg domagano się więcej 2 mill. fr. lecz nakoniec Francuzi odstąpiwszy pretensyi, obojętność onym przyznali. Nie wiemy co się stanie w Eisenach i Weimar, gdzie także wybrać chciano 2 mill. fr. Słychać, iż kontrybucya Berlinowi narzucona w części przynajmniej zmniejszoną została.

W teyże stolicy wyszło urządzenie ażeby opatrzona była w żywność na 3 miesiące, a chleba funt nie drożey przedawano, iak po 6 groszy; drugie ażeby składki dla ubogich dobrowolnie czynione odpowiadały celowi swemu; trzecie ażeby każdy świadomy donosił o ukrytych sprzętach koronnych, pieniądzech, broni, z pewnością otrzymania czwartey części w nadgrode. Naostatek w meńnicy gotowość uczyniono do bicia pieniędzy, gdyż kraj cały czuć zaczyna niedostatek monety. Działa sprowadzone z Magdeburga i Lubeck przed arsenałem i bramami stoją.

HANNOVER d. 14 listopada. Mortier wyznaczony komendantem armii północney, doniósł wczora obywatelom Hannowerskim, że kraj ten obemyie w dzierżawę imieniem rządu Francuzkiego; podatki, sądy, wszystkie urzędy na stopniu dzisiejszym zostawione; wyznaczona iest Kommissya wykonawcza; do której wchodzi Patie, Weding, Munchenhausen.